

3. SZEKCIÓ

BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉG

szekcióvezető: Dr. Mező Katalin
DEGYGYK, Gyógypedagógiai Intézet
Helyszín: Konferencia terem

Idő	Előadó	Az előadás címe
14 ⁰⁰ - 14 ¹⁵	Balogh Beáta	Helping Hand (Segítő kéz) a Helping Hyper Activity Nurture Development projekt bemutatása
14 ¹⁵ - 14 ³⁰	Dr. Farcas Susana Dr. Szabó Kinga Dr. János Réka	Az online zaklatás (Cyber-bullying) serdülőknél. Ki válik agresszorral? Kiből lesz áldozat?
14 ³⁰ - 14 ⁴⁵	Nagyné Dézsi Erika Dr. Mező Katalin	Magatartási problémák felismerése a bölcsődében
14 ⁴⁵ - 15 ⁰⁰	Petőné Honvári Jolán	Képes Vagy Rá fejlesztő program
15 ⁰⁰ - 15 ¹⁵	Tömöriné Oláh Mária	Gondolatok a kreativitásról egy vizsgálat tükrében
15 ¹⁵ - 15 ³⁰	Zágonyné Nagy Szilvia	LongiKid-TSMT vizsgálati módszer és terápia bemutatása a 3 hónapostól 11 éves korú gyermekek fejlesztéséért
15 ³⁰ - 15 ⁴⁵	Dr. Mező Katalin Dr. Mező Ferenc	A kreatív, produktív tanulás fejlesztése

HELPING HAND (SEGÍTŐ KÉZ) A HELPING HYPER ACTIVITY NURTURE DEVELOPMENT PROJEKT BEMUTATÁSA

BALOGH Beáta

Debreceni Egyetem Gyakorló Óvodája

e-mail cím: balogh@ped.unideb.hu

A hiperaktív/figyelemhiányos zavarral küzdő gyermekek nevelése nagy kihívást jelent a pedagógusok és a szülők számára. Fontos, hogy ezeket a problémákat betudjuk azonosítani, megtudjuk különböztetni egymástól a megfelelő nevelési, oktatási folyamat megválasztásához. A projekt létrejöttét és az óvodánk bekapcsolódását az a cél vezérelte, hogy minél mélyebben megismerjük és megértsük az ADHD-s gyermekek viselkedését, ezáltal esettanulmányok és megfigyelések elemzésével összeállítsunk egy módszertani segítséget a gyermek nevelésében résztvevők számára. Kiemelten foglalkozunk a szemléletformálás, ismeretbővítés tartalmi elemeivel, ami megalapozza a megfelelő nevelési stratégiák megválasztását, hatékony alkalmazását. Feladatként vállaltuk két kézikönyv elkészítését. A pedagógusok részére készülő kézikönyv tartalmi elemei a cél, ismeretbővítés, attitűdformálás, ismeretfejlesztés kidolgozása. A cél megfogalmazása árulkodik a hosszú távú elkötelezettségünkről: Olyan tudással és eszközökkel ellátni a pedagógusokat, amelyekkel hatékonyan képesek a gyermekek társas, érzelmi és/vagy magatartásbeli fejlődési igényeit támogatni. A szülők számára készülő kézikönyv célja: A viselkedés és a háttérben álló okok megértésének támogatása, a fejlődésről és nevelésről az ismeretek bemutatása, gyakorlatok, praktikák ismertetése a mindennapi élet területéről, annak érdekében, hogy a gyermekek sikeresek legyenek a közösségben, később az iskolában és az életben.

Előadásom célja a pályázat bemutatása, a megvalósítás folyamatának és módszereinek ismertetése, a tartalmi elemek ismertetésével a résztvevők érdeklődésének felkeltése a témában.

AZ ONLINE ZAKLATÁS (CYBER-BULLYING) SERDÜLŐKNÉL. KI VÁLIK AGRESSZORRÁ? KIBŐL LESZ ÁLDOZAT?

FARCAS Susana* (PhD),

SZABÓ Kinga(PhD),

JÁNOS Réka (PhD),

Babes-Bolyai Tudományegyetem, Pszichológia és Neveléstudományok Kar, Alkalmazott Pszichológia Intézet (Románia)

e-mail*: susana.farcas@ubbcluj.ro

Célok: Az online zaklatás (cyber-bullying), mint az agresszió egyik fajtája egyre gyakoribb jelenséggé vált. Miért van az, hogy olyan sok serdülő potenciálisan ártalmas és/vagy antiszociális magatartással jellemezhető? A jelen kutatás célja az áldozat és agresszor szerepek személyiség tényezői közötti különbségek vizsgálata az online térben történő zaklatás során serdülőknél. Továbbá vizsgáljuk a nemek közötti személyiségbeli különbségeket, ami a zaklatáshoz vagy áldozattá váláshoz vezethet. *Résztvevők:* A kutatásban (N=224) 14-18 év közötti serdülő vett részt, IX-XII. osztályos diákok. Nemi eloszlás szempontjából többségében nők: 68,8 % (N=154), és 31,3% férfiak (N=70), átlagéletkoruk M(SD)=16,65(1.07). *Felhasznált eszközök:* az online zaklatást

mérő Dan Olweus (2007) kutatása alapján adaptált cyberbullying kérdőív, HEXACO-PI-R személyiségleltár.

Eredmények: A vizsgált mintából 45,1% cyber áldozat (N=101) az önbeszámolóók alapján, ebből 73,3% nő (N=74), továbbá a kitöltők közül 26,8% cyber agresszor (N=60), amiből 55,5% nő (33). Független mintás t próbával vizsgáltuk a csoportok közötti különbségeket. Az agresszorok és nem agresszorok között statisztikailag szignifikáns különbséget találtunk a következő személyiségvonások és alsókálák mentén: extravertió, ahol az agresszorok magasabb pontszámot értek el, továbbá a barátságosság, nyitottság, őszinteség, igazságosság, önzőség/elkerülés, szorongás, kedvesség, esztétika terén találtunk szignifikáns különbséget, ahol az agresszorok alacsonyabb pontszámot értek el. Ami a nemek közötti különbséget illeti, az agresszor nőkre nagyobb mértékben jellemző az extravertió, szociabilitás és élénkség, továbbá kevésbé jellemző rájuk a barátságosság, nyitottság, őszinteség, önzőség/elkerülés, rugalmasság, esztétika. Az áldozatok és nem áldozatok között a következő személyiségvonások és alsókálák mentén találtunk különbséget: a barátságosság, igazságosság, szerénység, rugalmasság területén, az áldozatok szignifikánsan alacsonyabb pontszámot értek el. Nemek között is találtunk szignifikáns különbséget: azok a nők, akik áldozatok voltak, alacsonyabb szerénységről számoltak be. A férfi áldozatok alacsonyabb pontszámot értek el a barátságosság, igazságosság, türelem területén.

Következtetés: Amennyiben, egy serdülő esetén az ezrovertiio magas szintje, nem társul barátságossággal, nyitottsággal, őszinteséggel, könnyen cyber agresszióhoz vezethet.

MAGATARTÁSI PROBLÉMÁK FELISMERÉSE A BÖLCSŐDÉBEN

NAGYNÉ DÉZSI Erika

DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye (Magyarország)

MEZŐ Katalin (PhD)

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógynevelési Kar (Magyarország)

e-mail: mezo.katalin@ped.unideb.hu

Az előadás a magatartási problémákkal, a magatartási problémák korai (0-3 éves korban megjelenő) jegyeinek felismerésével foglalkozik. Az elméleti bevezetésben megjelennek a gyermeki személyiségfejlődéssel, a magatartási problémák kialakulásának lehetséges okaival és a csecsemő- és kisgyermekkor fő jellemzőivel foglalkozó szakirodalmi háttérrel (Eigner, 2015; Vetró, 2013; Kulcsár, 2006). Majd egy, a Debrecen Megyei Jogú Város (továbbiakban DMJV) Egyesített Bölcsődei Intézménye kisgyermeknevelői körében végzett kérdőíves vizsgálat (N=180) eredményeiről számolunk be. A kutatásunkban a kisgyermeknevelők tapasztalatainak feldolgozásával a magatartási problémák korai, bölcsődében megjelenő jegyeinek összegyűjtésére vállalkoztunk, mely hozzájárulhat a korai azonosításon túl a megelőzési és kezelési módszerek kidolgozásához.

A bemutatásra kerülő pilot kutatás alapul szolgál, egy nagyobb, reprezentatívabb mintán alapuló vizsgálatához, melynek eredményeként törekszünk egy, „*A magatartási problémák előjelzői a bölcsődei nevelés időszakában*” viselkedésléltár összeállítására, mely elősegítheti a magatartási problémák koragyermekkorai azonosítását.

KÉPES VAGY RÁ FEJLESZTŐ PROGRAM

PETŐNÉ HONVÁRI Jolán

Képes Vagy Rá Fejlesztőház (Magyarország)

e-mail: hadzsjoli@gmail.com

A program üzenete: minden gyermek képes tanulni és minden gyermek képes értelmi és érzelmi képességeinek optimális kibontakoztatására. A pozitív pedagógiai gyakorlat akkor igazán hatékony, ha egyesíti magában a kognitív megközelítést a kompetenciafejlesztési módszerekkel. A pozitív pedagógiai gyakorlatban a pozitív kompetenciákat, személyiségjegyeket és önismeretet célozzák, és nem a problémákkal, hibákkal foglalkoznak (Hamvai és Pikó, 2008). A pozitív pszichológia képviselői szerint a tudás gyökerei nem keserűek, hanem édesek, különösen akkor, ha az iskola képes flow élményhez juttatni a tanulókat (Csíkszentmihályi, 2001). Achor kutatásaiban bizonyította, hogy az agy pozitív állapotban 31%-kal termékenyebb, mint negatív vagy stresszes állapotban. A coaching technikák alkalmazásával speciális irányított kérdések segítségével a gyermek felismeri saját erőforrásait, rátalál a megoldásokra.

A Képes vagy rá fejlesztő program hat területre terjed ki, amelyek egymásba fonódása, együttes gyakorlása fejleszti azokat a kognitív, emocionális, szociális képességeket, amelyek az iskolára való hatékony felkészítést és beilleszkedést segítik. Ezek a területek a következők: akusztikus észlelés, vizuális észlelés, testséma, tér és időészlelés, érzelmi képesség, kommunikációs képesség. A program alkalmas a már iskolás gyerekek fejlesztésére is. A program célja: olyan holisztikus szemléletet átadása, aminek segítségével cselekvő, gondolkodó, helyes megküzdési stratégiákat megismerő, kellő önismerettel rendelkező gyermekek nevelkednek. A program kiegészül a PISZE- Pozitív Identitású Szülői Est programmal. A tíz hónapos programsorozat során havi egy alkalommal kötetlen beszélgetőkört megrendezésére is sor kerül. Itt olyan gyakorlati ismeretet nyújtunk, amit a szülők a mindennapi életben tudnak alkalmazni. A program során alkalmazott főbb módszerek: pozitív pszichológiai és pedagógiai szemlélet, coaching technikák, Meixner módszer, GMP. A program célcsoportja: óvodások, alsó tagozatos gyerekek.

GONDOLATOK A KREATIVITÁSRÓL EGY VIZSGÁLAT TÜKRÉBEN

TÖMÖRINÉ OLÁH Mária

Debreceni Egyetem Gyakorló Óvodája

e-mail: tomorine@ped.unideb.hu

Az előadásban a kreativitást, mint a 3-6 éves korú gyerekek személyiségfejlődésének, az egyéniséget alkotó egyik legfontosabb területét mutatjuk be, hiszen ebben az időszakban alakul ki és szilárdul meg a személyiség belső magja, amelynek alakításában a családon kívül az óvodának is meghatározó szerepe van. A gyermeki tehetségnek a kibontakoztatására az óvoda ideális színtér, tevékenységformáival, egyénre szabott szemléletével, gazdag módszertani háttérével, változatos munkaformáival, tapasztalati és tevékenységbázisával, sokoldalú cselekvési lehetőség biztosításával kiválóan alkalmas arra, hogy minden óvadás számára megfelelő lehetőséget kínáljon tehetsége kibontakoztatására.

Az előadásban bemutatásra kerülnek egy több évre visszamenőlegesen végzett, longitudinális kreativitás vizsgálat eredményei, melyet a tehetségműhely munkájában részt vett és jelenleg is részt vevő 5-6 éves gyerekek, főiskolai hallgatók, óvodapedagógusok, OKJ-s felnőttképzésben részt vevők körében végeztünk el. Az eredmények elemzésével összefüggést remélünk találni a

kisgyermekkorra jellemző magas kreativitási mutatók és a velük foglalkozó óvodapedagógusok eredményei között.

LONGIKID-TSMT VIZSGÁLATI MÓDSZER ÉS TERÁPIA BEMUTATÁSA A 3 HÓNAPOSTÓL 11 ÉVES KORÚ GYERMEKEK FEJLESZTÉSÉÉRT

ZÁGONYINÉ NAGY Szilvia

Debreceni Egyetem Gyakorló Óvodája

e-mail: sylverdeb@gmail.com

A központi statisztikák szerint folyamatosan emelkedik azoknak a gyermekeknek a száma, akik megjelennek a korai fejlesztésben és/vagy SNI diagnózissal rendelkeznek. Kiemelt jelentősége van a korai diagnosztikának és szűrésnek, hogy a lehető legkorábban azonosításra kerüljön egy adott gyermek eltérő fejlődése, és ezáltal az intervenciók szintje optimális megtervezése. Ma Magyarországon a LongiKid az egyetlen olyan neuro-szenzomotoros teszt, mely képes a fejlődést 0-11 éves korig azonos szempontok szerint követni, így egyedi megoldást kínál azoknak a szakembereknek, akik szeretnék az atipikus fejlődést, illetve viselkedést mutató gyermekek tüneteit a lehető leghamarabb azonosítani.

A LongiKid© egy olyan neuro-szenzomotoros eljárás, amely alkalmas a gyermekek mozgásos és kognitív, figyelmi fejlődésprofiljának jellemzésére 3 hónapos kortól 11 éves korig, és mellyel azonosíthatóak az eltérően fejlődő funkciók és az idegrendszeri érési zavarok.

A KREATÍV, PRODUKTÍV TANULÁS FEJLESZTÉSE

MEZŐ Katalin (PhD)

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

MEZŐ Ferenc (PhD)

Eszterházy Károly Egyetem, Eger

e-mail: mezo.katalin@ped.unideb.hu

Az előadásban bemutatásra kerülő kutatásunkban a középiskolás tanulók tanulás során jelentkező információfeldolgozási jellemzőit vizsgáltuk a diákok iskolai átlagához, a tanulási motivációjához és a kognitív képességeikhez viszonyítva (intelligencia és a kreativitás). A témát az IPOO-modell (Mező, 2002, 2011) szemszögéből mutatjuk be, ami a tanulás egyik magyarországi elméleti és gyakorlati megközelítése (megjegyzés: Az IPOO – mozaikszó – magába foglalja a tanulást meghatározó folyamatokat lásd. input: bemenet, process: feldolgozás, output: kimenet, organizáció: szervezés). Az IPOO-modellen alapuló tanulásfejlesztés célja a kreatív tanulás módszereinek átadása, a produktív tanulás kialakítása. Kutatás: kutatásunkat n=815 középiskolás résztvevővel végeztük. Módszer: Raven Advanced Progressive Matrix (APM) intelligencia tesztjét, a "Szokatlan használat" kreativitási tesztet (UUT), a Jupiterbolha-próba 2. verzióját (JB2) – e teszt a tanulás során végbemenő információfeldolgozás módszereinek használatára koncentrálni –, valamint a Tanulási Attitűd Kérdőívet (LAQ) használtuk. Elemzésünkben figyelembe vettük a nemet, az iskolai végzettséget és a tanulmányi átlagot. Eredményeink szerint az információfeldolgozás minősége nagyon alacsony a középiskolás korosztályban és nincsenek szignifikáns erős korrelációs kapcsolatok a tesztek és a kérdőíves eredmények között (kivéve a fluenciát, az originalitást és a

flexibilitást). Ezek az eredmények is meggyőztek minket arról, hogy a középiskolás tanulók többsége információvesztéssel és/vagy reprodukzív módon tanul, a tanulásfejlesztés szükséges. Eredményeink összhangban vannak a korábbi vizsgálataink eredményeivel, ahol az általános iskolás korúak és a felnőttek esetében is hasonló eredményekre jutottunk.